

Cumhuriyet 08.04.2012

STOCKHOLM

OSMAN İKİZ

Pierre Flener'in Türkiye güncesi

Gözlemlerine, değerlendirmelerine güvendiğim bir arkadaşım söz etti Pierre Flener'in Türkiye güncesinden. "Sizin orada yaşıyor. Görüşmek için vakit ayırırsan pişman olmazsın herhalde" dedi arkadaşım. Bunun üzerine önce internet taraması yaparak Flener'in biyografisini ve Türkiye'de bulunduğu yıllarda yazdığı notlarını okudum. Arkadaşımın belirttiği gibi Türk insanının karakterini, toplumun sosyal yapısını, kültürel dokusunu detayları yakalayarak, oldukça yalın bir dille anlatıyor Flener. Herkesin bildiği, gördüğü, sohbetlerde dile getirdiği sosyolojik olgular Flener'in güncesinde analitik bakışla toplumun karakteristik yapısına ayna tutuyor. Ama iddialı bir dille değil. İddialı değilse de, güncenin karakterinden, bilgisine, gözlemlerine güvenen bir kişinin ifade biçimi olduğu belli. Belki mesleğinin kazandırdığı bir üslup. Pierre Flener bilgisayar bilimcisi. Enformasyon teknolojisi uzmanı. Uppsala Üniversitesi'nde profesör olarak ders veriyor. Uppsala Üniversite'nden önce 1993-1998 yılları arasında Ankara Bilkent Üniversite'nde öğretim üyesi olarak çalışmış. Türkiye güncesi de zaten Ankara'dan gözlem ve izlenimlerle başlıyor. "Türkiye'de Yaşayan Bir Yabancı'nın Güncesi" yedi başlıktan oluşuyor. Her başlığın altında tarih sırasına göre alt başlıklar var. İlk iki bölüm 1993-1994 yıllarından Ankara notları. İlginç başlıklardan biri "Alaturka Türk Yaşam Biçimi", diğerleri de Türkiye'nin değişik bölgelerinden seyahat izlenimleri. "Alaturka Yaşam Biçimi"nde bildik gözlemleri okuyoruz. Trafik sorunu tabii en başta geleni. Trafikte evrensel kurallar geçerli olmasına karşın, Türkiye'ye giriş yapar yapmaz yol boyunca 25 kez ölüm tehlikesi atlatmış olmasını bile sempatik bir dille anlatıyor. Türklerin karşılaştıkları sorunları nasıl çözdüklerine ilişkin gözlemleri de ilginç. Trafik sorununda dolmuş modeline hayran. Hatta bu modeli Batı ülkelerine de salık veriyor ama genel olarak Türklerin sorunlara çözüm arayışının kökenini araştırmak yerine pratik çözüm bulmaktan yana olduğuna dikkat çekiyor. Verdiği "kaya" örneğinde olduğu gibi. Şöyle: Büyük bir kaya yolu kaplarsa Türk, kayanın neden yuvarlandığını, tehlike yaratıp yaratmadığını düşünmek yerine kenarından dolaşır ve bu zamanla yol olur. Ağaçlandırma kampanyaları için de, Türklerin ağaçları dama taşı düzeninde diktiğini yazıyor ve devam ediyor: "Türkler doğal olması gerekeni yapay hale getiriyor, planlı olması gereken kentleşmede ise karmaşayı tercih ediyor." Pierre Flener'e göre Türklerin Batı hayranlığı adeta şuursuz boyutlarda. "Batı'nın her şeyi iyi değil ki" diye yazıyor. Kadınların durumu, yaşam biçimiyle Beverly Hills'i anımsatan zengin kuzey ve geri kalmış güney diye ayırıp, olanca canlılığıyla tasvir ettiği Ankara bölümünü beğeneceğinizden eminim. Severek okuduğum güncenin yazarıyla tanıştım. Uppsala Üniversite'ndeki odasında sohbet ettik. Ankara'da "rüyalarımın kadını" diye tanımladığı eşi Esra Bayoğlu ile evlendikten sonra, yeni bir ülke tanıyalım diyerek İsveç'e gelmişler. ODTÜ mezunu Esra Hanım da Upsala Üniversitesi İnşaat Fakültesi'nde öğretim üyesi. 11 yaşındaki Deniz Isabella ve 8 yaşındaki Marc Can Uppsala'da doğmuşlar. Yaz tatillerini Türkiye'de geçiriyorlar. Emeklilik ülkesi de Türkiye olacak. Güncesini niçin kitap olarak yayımlamadığını sordum. Biraz daha genişletmek istiyormuş ama çocuklarla ilgilenmekten yazmaya pek vakit ayıramıyormuş. Türkiye hayranı, Trabzonspor taraftarı Pierre Flener'in güncesini internetten okumanızı salık veririm.